

احسان هوشمند

بازی فوتبال تیم‌های تراکتورسازی تبریز و پرسپولیوس پس از حواشی و جنجال فراوان با اعلام داور در دقیقه ۷۳ ناتمام ماند. در هفته گذشته نیز در رویدادی مشابه در ارومیه شعارهای نژادپرستانه و قوم‌گرایانه تعداد محدودی در بازی تیم نود ارومیه حاشیه‌هایی ایجاد کرد. پیش از آن هم در جریان مسابقه فوتسال در مرحله نهایی جام رمضان میان تیم میلان و شیخ نوایی در شهر خوی اتفاقات ناخوشایندی کام اهالی شهرستان خوی و دیگر هم‌وطنان را تلخ کرد. پیش‌ازین در سال‌های گذشته و دست‌کم از سال ۱۳۸۸ شاهد شکست‌شدن حریم‌های اخلاقی و حرفه‌ای و ملی در جریان بازی‌هایی از این دست بوده‌ایم. با وجود بروز چنین رویدادهای ناخوشایند و مغایر اهداف حرفه‌ای ورزشی و حتی انسجام اجتماعی و مصالح ملی همچنان بروز این دست از رفتارها بازتابی در فضای عمومی دارد؛ بی‌آنکه برای بررسی و ریشه‌یابی آن اقدامات درخوری صورت گیرد:۱- از سال ۱۳۸۸ بروز حواشی قوم‌گرایانه درباره تیم تراکتورسازی بازتاب زیادی پیدا کرد. این وضعیت در دوره‌های بعدی نیز استمرار داشت.متأسفانه تلقی بخشی از افکار عمومی در تبریز این بود که این اتفاقات ناشی از اراده بخشی از دستگاه‌های کشوری است و مبنایی اجتماعی ندارد. راقم این سطور در گفت‌وگو با شمار در خورتوجهی از شهروندان تبریزی

عبدالرحمن فتح‌اللهی؛ با آغاز سال جاری شمسی شاهد موج گسترده و در عین حال کم‌سابقه‌ای از پدیده ریزگردها هستیم که علاوه بر استان‌های مرزی کل کشور را به شکل مستقیم درگیر کرده است تا جایی که در همین ۶۲ روز گذشته از آغاز سال ۱۴۰۱، تهران حداقل دو بار به شکل جدی با ریزگردها دست به گریبان بود که نهایتاً از اواسط هفته گذشته کار به تعطیلی پایتخت هم کشیده شد. اگر چه فضای رسانه‌ای و کارشناسی کشور در سال‌های اخیر دلیل اصلی شکل‌گیری پدیده ریزگردها را توفان‌های شن در عراق و عربستان می‌داند اما باید در نظر داشت که خود این توفان‌ها نه علت، بلکه معلول علت دیگری معطوف به رفتار مخرب ترکیه در سدسازی‌های بی‌رویه بر رودخانه‌های بین‌المللی از دجله، فرات، ارس و … است. به دلیل همین سدسازی‌ها، دولت اردوغان در این مدت عملاً حقایه همسایگان خود را به کمترین میزان رسانده است. در این بین تشدید ابعاد مخرب زیست‌محیطی ناشی از بحران کم‌آبی به دلیل سدسازی‌های ترکیه و اوج‌گیری پدیده ریزگردها نمایندگان مجلس را وادار به طرح سؤال از حسین امیرعبداللهیان کرد تا پای وزیر امور خارجه دولت سیزدهم را به صحن مجلس باز کند که توضیحاتش را در خصوص اقدامات دیپلماتیک انجام‌شده توسط دستگاه سیاست خارجی برای تقابل با اقدامات ترکیه ارائه دهد. از این رو «شرق» گفت‌وگویی را با جلال محمودزاده، نماینده مستقیم شورای اسلامی در دوره‌های هشتم، دهم و یازدهم و عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی انجام داده است تا از دلایلش برای سؤال از امیرعبداللهیان درباره نقش مخرب ترکیه در کم‌آبی سال‌های اخیر و آثار و عواقب زیست‌محیطی آن با تمرکز بر پدیده ریزگردها و کشاندن وزیر امور خارجه به صحن مجلس بگوید.

♦ **پیش از ورود به موضوع محوری گفت‌وگو با شما لازم است این نکته قدری کالبدشکافی شود که بحران‌های محیط‌زیستی به‌خصوص پدیده ریزگردها که دیگر از خوزستان، ایلام، کرمانشاه، کردستان، آذربایجان غربی و استان سیستان‌وبلوچستان به کل کشور تسری پیدا کرده است تا چه اندازه متأثر از رفتار کشورهای همسایه به‌خصوص افغانستان و به طریق اولی ترکیه در تخصیص حقایه ایران است؟ تا چه اندازه سدسازی‌های داخلی و برداشت بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی هم بر دامن‌زدن بحران‌های محیط‌زیستی داخلی مؤثر بوده است؟**

اگر بخواهیم تمرکز مصاحبه روی پدیده آثار محیط‌زیستی ناشی از کم‌آبی و بی‌آبی سال‌های اخیر با محوریت پدیده ریزگردها باشد، این پدیده بیش از آنکه منشأ داخلی داشته باشد، ناشی از توفان‌های شن در عراق و عربستان است که این مهم نیز به‌طور مستقیم به‌ رفتارهای ترکیه در پیگیری پروژه سدسازی‌های چند دهه اخیر بازمی‌گردد.

♦ **دلایل دیگری به‌جز سدسازی‌های ترکیه وجود دارد؟**

به هر حال تغییرات اقلیمی که چند سال اخیر در کل جهان روی داده باعث شکل‌گیری این شرایط سخت در منطقه خاورمیانه هم شده است. هم میزان بارندگی و هم بارندگی آن به شکل چشمگیری در سال‌های اخیر تغییر یافته و کاهش پیدا کرده است. در کنارش برخی رفتارهای داخلی هم که در سؤال نخست به آن اشاره کردید، مؤثر است. اما باز هم تاکید می‌کنم مهم‌ترین پارامتر که باعث شکل‌گیری بحران زیست‌محیطی با محوریت ریزگردها در کشور شده است، به رفتار همسایگان به خصوص ترکیه بازمی‌گردد. البته این مسئله فقط مختص ایران نیست.

متأسفانه همسایگان ترکیه از ارمنستان گرفته تا عراق، سوریه و ایران به شکل مستقیمی با آثار و تبعات مخرب رفتارهای این کشور (ترکیه) در سدسازی‌های بی‌رویه بر رودخانه‌های بین‌المللی دست‌وپیچه نرم می‌کند. ترکیه با این سدسازی‌ها عملاً حقایه سوریه، عراق و ایران را در دجله و فرات پرداخت نمی‌کند و از آن طرف حقایه ارمنستان، جمهوری آذربایجان و نهایتاً ایران را در حقایه ارس پرداخت نمی‌کند. ♦ **بیرو گفته شما عملاً ایران، مخرج مشترک رفتار مخرب ترکیه در عدم پرداخت حقایه رودخانه‌های بین‌المللی است؟** بله. متأسفانه ترکیه با دو ابرپروژه سدسازی «گاپ» روی دجله و فرات و «داپ» روی ارس، هم از قسمت شمالی و هم از سمت جنوب نهایتاً حقایه ایران را پرداخت نمی‌کند.

برای نمونه کافی است به سد بزرگ آتاتورک اشاره کنیم که حدود ۶۰۰ تا ۶۵۰ برابر سدهای ایران ظرفیت دارد و در عین حال ۱۶ برابر بزرگ‌تر از بزرگ‌ترین سد ایران یعنی سد کرخه است. در مورد دیگر کنجایش سدی مانند ایلیسو چهار برابر

سد کرخه ظرفیت است.

♦ **با توجه به آنچه عنوان داشتید شما چه هدف یا اهدافی در پشت پرده این ابرپروژه‌های سدسازی ترکیه می‌بینید. چراکه بسیاری معتقدند ترکیه برای توسعه کشاورزی خود مبادرت به این اقدام کرده است اما برخی هم سناریوهای دیگری از جمله فشار بر همسایگان از طریق حقایه را مطرح کرده‌اند؟** خیر به هیچ وجه مسئله توسعه کشاورزی داخلی ترکیه نیست، حتی اگر بپذیریم مسئله به توسعه کشاورزی ترکیه بازمی‌گردد، این مهم مغایرتی با پرداخت و تخصیص حقایه

www.sharghdaily.com

در مکان‌های عمومی ازجمله بازار تبریز این مسئله را بارها و بارها از شهروندان تبریزی شنیده و به مسئولان استانی و کشوری نیز منتقل کرده‌ام. اگر این تلقی نادرست است، آیا مسئولان برای تنویر افکار عمومی اطلاع‌رسانی درستی پیشه کرده و درباره چرایی بروز این پدیده و ایجاد آن و روش‌های مبنایی و علمی مدیریت این پدیده و اقدامات صورت‌گرفته، مطلبی منتشر کرده‌اند؟ و اگر نظر آن بخش از افکار عمومی درست است که بروز این پدیده‌ها بی‌ارتباط با بخشی از دستگاه و مدیران نیست، ضروری است مسئولان مربوطه در سطوح عالی کشوری برای ریشه‌یابی و مقابله با این پدیده نامبارک اقدام فوری و شایسته‌ای انجام و افکار عمومی را از نتایج مطلع کنند.دراین‌باره ضروری است در صورت صحت شایعات در میان اهالی که ریشه این موضوعات را در بخشی از سیستم اداری می‌بیند، با چنین عوامل احتمالی برخورد جدی و قاطعی صورت گیرد تا در برابر اقدامات احتمالی تفرقه‌افکنانه خود در برابر قانون پاسخگو باشد.۲- در جریان مسابقات در خوی گروهی در خورتوجه با نماد و پرچم کنشورمان در ورزشگاه حاضر و گروه بسیار کم‌شمارى با گرایش‌های پان‌ترکی اقداماتی ترتیب داده بودند که مقام قضائی در خوی اعلام کرد با موضوع برخورد جدی صورت می‌گیرد. از نتیجه این اقدامات تاکنون خبری منتشر نشده

باز هم حاشیه‌سازی برای تراکتور

است.۳- بخشی از حاشیه‌های مسابقات در ورزشگاه یادگار امام تبریز ناشی از مسائل اجرایی است. دریافت‌نکردن بلیت مسابقات با کارت ملی و شماره صندلی، تعبیه‌نکردن دوربین‌های چهره‌زن در ورزشگاه، ورودی‌های ورزشگاه، محل پارک خودرو و پارکینگ اطراف ورزشگاه، آموزش ندادن به لیدرهای تیم بر مبنای اخلاق حرفه‌ای، بی‌توجهی به تولید محتواهای مناسب برای شعارها و برنامه‌های جذاب هواداران در جریان مسابقه، فعالیت چند فرد با گرایش‌های سیاسی واکرایانه و حواشی مالی و پولی سایت‌ها و کانال‌های مرتبط با نام باشگاه به صورت غیرقانونی، بی‌توجهی مدیران باشگاه به مسائل حاشیه‌ای، کم‌توجهی مسئولان محلی دراین‌باره و نبود اقدامات جدی و کارشناسی‌شده ازجمله زمینه‌های اجرایی بروز این پدیده‌هاست. البته ابعاد اجتماعی، فرهنگی و حتی سیاسی و منطقه‌ای بروز این رفتارها و ارتباط این اتفاقات با برخی پدیده‌های مرتبط با قوم‌گرایی با ابعاد داخلی و خارجی را نیز باید در این لیست در نظر داشت.۴- نقش صداوسیما محلی در آذربایجان شرقی را نیز باید بر این سیاهه افزود. گزارشگری جهت‌دار و تحریک‌آمیز تلویزیون محلی تبریز از جریان مسابقات و به‌ویژه مسابقه اخیر میان تراکتورسازی و پرسپولیس لزوم بازبینی سیاست‌های صداوسیما استانی را اوج‌دندان

تلاش مشترک دیپلماتیک با همسایگان ترکیه از جمهوری آذربایجان و ارمنستان تا عراق و سوریه برای فشار بر ترکیه در خصوص دادن را اجرا می‌کرد تا ترکیه این سدها را آبگیری نکند یا اگر در آینده اقدام به آبگیری کرد، حقایه کشورهای همسایه را باید به‌صورت تمام و کمال پرداخت کند. اینکه آقای امیرعبداللهیان عنوان می‌کند چند نوبت مذاکرات با دولت ترکیه انجام دادیم یا پیگیری‌های تلفنی داشتیم، به‌هیچ‌عنوان جواب قانع‌کننده‌ای نیست. همان‌گونه که گفتم ترکیه برای تکت‌ک این سدسازی‌های خود برنامه‌ریزی دارد و سعی می‌کند اهداف، منافع و مطامع سیاسی خود را با قطع حقایه و فشار به همسایگان پیش ببرد. پس طبیعی است که با این اقدامات منفعلانه و کم‌کاری وزارت امور خارجه و دولت نمی‌توان ترکیه را وادار کرد که حقایه همسایگان را پرداخت کند. ما باید به شکل جدی‌تری وارد عمل شویم. البته این مسئله تنها معطوف به دولت و وزارت امور خارجه نیست. هنوز افکار عمومی آن‌گونه که باید در خصوص رفتار مخرب ترکیه، پروژه‌های سدسازی این کشور و تأثیر مخرب آن بر محیط زیست و آینده ایران توجهی نشده است. پس چا دارد مجلس و رسانه‌ها هم تلاش جدی داشته باشند تا روشنگری لازم برای افکار عمومی صورت بگیرد. اگرچه در روزهای اخیر تشدید پدیده ریزگردها و تسری آن به کشور تا اندازه‌ای سؤالات و انتقاداتی را در جامعه ایجاد کرده است، اما ما باید به شکل جدی، هم در حوزه دیپلماسی و هم در حوزه رسانه‌ای تلاش کنیم تا خطرات تداوم این شرایط به‌خوبی تبیین شود. اگر جامعه ایران و همچنین مردم کشورهای سوریه، عراق، ارمنستان و جمهوری آذربایجان هم ماهیت مخرب پروژه‌های سدسازی ترکیه را در جهت نابودی محیط زیستشان به خوبی درک کنند قطعاً دولت‌های متبوع خود را برای فشار به ترکیه با هدف دادن حقایه همسایگان پاسخ‌گو خواهند کرد.

♦ **جناب محمودزاده حضرت‌عالی علاوه بر حسین امیرعبداللهیان در دولت قبلی هم محمدجواد ظریف را با همین سؤال مشابه به صحن مجلس کشاندید. اما به نظر**

می‌رسد تا اینجای کار، نه در دولت روحانی و نه در دولت رئیسی اقدامی جدی برای پاسخ‌گودکردن ترکیه صورت نگرفته است. مشکل و گره کم‌کاری، انفعال و سکوت دولت‌های ایران در برابر ترکیه چیست؟ همان‌طوریکه اشاره داشتید من، هم در دولت روحانی و هم در دولت رئیسی وزرای امور خارجه را به صحن مجلس کشاندم تا در قبال کم‌کاری خود برای پاسخ‌گودکردن ترکیه در جهت دادن حقایه ایران توضیح دهند. متأسفانه دولت روحانی و شخص آقای ظریف صرفاً به گفتاردرمانی و دادن برخی توجیحات بسنده کرد و هیچ اقدام ملموسی برای فشار به ترکیه انجام نشد. اکنون هم که حدود ۱۰ ماه از عمر دولت رئیسی می‌گذرد، مشابه دولت روحانی هیچ اقدام قابل دفاعی انجام نشده است. حسین امیرعبداللهیان نیز مانند سلف خود تاکنون خروجی دیپلماتیک جدی نداشته و صرفاً به دادن برخی توجیحات و توضیحات بسنده کرده است. حداقل خوسته و انتظار ما از دولت و دستگاه سیاست خارجی آن است که اقدام اساسی انجام دهد و کام‌های قاطعی برای فشار به ترکیه بردارد تا برای افکار عمومی و به‌خصوص نسل‌های ناسخی داشته باشیم.

♦ **جناب محمودزاده حضرت‌عالی علاوه بر حسین امیرعبداللهیان در دولت قبلی هم محمدجواد ظریف را با همین سؤال مشابه به صحن مجلس کشاندید. اما به نظر می‌رسد تا اینجای کار، نه در دولت روحانی و نه در دولت رئیسی اقدامی جدی برای پاسخ‌گودکردن ترکیه صورت نگرفته است. مشکل و گره کم‌کاری، انفعال و سکوت دولت‌های ایران در برابر ترکیه چیست؟**

همان‌طوریکه اشاره داشتید من، هم در دولت روحانی و هم در دولت رئیسی وزرای امور خارجه را به صحن مجلس کشاندم تا در قبال کم‌کاری خود برای پاسخ‌گودکردن ترکیه در جهت دادن حقایه ایران توضیح دهند. متأسفانه دولت روحانی و شخص آقای ظریف صرفاً به گفتاردرمانی و دادن برخی توجیحات بسنده کرد و هیچ اقدام ملموسی برای فشار به ترکیه انجام نشد. اکنون هم که حدود ۱۰ ماه از عمر دولت رئیسی می‌گذرد، مشابه دولت روحانی هیچ اقدام قابل دفاعی انجام نشده است. حسین امیرعبداللهیان نیز مانند سلف خود تاکنون خروجی دیپلماتیک جدی نداشته و صرفاً به دادن برخی توجیحات و توضیحات بسنده کرده است. حداقل خوسته و انتظار ما از دولت و دستگاه سیاست خارجی آن است که اقدام اساسی انجام دهد و کام‌های قاطعی برای فشار به ترکیه بردارد تا برای افکار عمومی و به‌خصوص نسل‌های ناسخی داشته باشیم.

می‌کند.درحالی که روزهای گذشته اخباری درباره وریا غفوری منتشر شد که به دلیل موضع‌گیری درباره گرانی‌ها و فشار اقتصادی به هم‌وطنان گویا رسانه ملی نسبت به او کم‌مهری بیشه کرده است، اما بی‌توجهی به امنیت و انسجام ملی در این دست از رویدادها مانند حواشی بازی تراکتور و پرسپولیوس می‌تواند روی دیگر سیاست‌های رسانه‌ای کشور را برجسته کند.۵- استمرار بروز اتفاقاتی مانند رویدادهای پنجشنبه ورزشگاه یادگار امام می‌تواند هزینه‌های بیشتری در پی داشته باشد. پس از ۱۳ سال از بروز نخستین زرمزه‌های افراط‌گری قومی در حاشیه مسابقات ورزشی ضروری است مسئولان کشوری و استانی برای مدیریت این موضوع از طریق آسیب‌شناسی روال سابق و بهره‌گیری از ظرفیت‌های فکری و کارشناسی کشور برای ریشه‌یابی و مقابله با این جریان ضد ورزشی که فرصت‌طلبانه به استفاده ازبازی از فضای هیجانی ورزشگاه‌ها در شمال غرب به‌ویژه در تبریز و ارومیه می‌پردازد، اقدام لازم صورت گیرد. شاید رسیدگی دقیق و جامع به ماجرای فساد در شهرداری ارومیه و نیز چگونگی صرف درآمدهای حاصله از فروش سوخت در استان آذربایجان غربی در سال‌های نیمه نخست دهه نود بتواند نوری بر ابعاد مالی پشتوانه چنین اقدامات ضد ملی در حوزه‌های رسانه‌ای و ورزشی بی‌فکند.

www.sharghdaily.com

«شرق» در گفت‌وگو با نایب‌رئیس سابق کمیسیون کشاورزی مجلس، کم‌کاری دولت را در پیگیری حقایه ایران از ترکیه بررسی کرد

فرجه یا اولتیماتوم ۳ ماهه به امیرعبداللهیان!

و کرد و غبار در ایران شده است»، اظهار کرد: این ادعا که سدها در ترکیه باعث ایجاد توفان‌های شن و گرد و غبار در جغرافیای ما می‌شوند، علمی نیست. توفان‌های شن و گرد و غبار تا حد زیادی یک پدیده طبیعی است و این مورد قبول عموم است. پاسخ شما پیرامون ادعای دستگاه دیپلماسی

ترکیه مبنی بر غیرعلمی بودن مواضعتان چیست؟ من هم باینه وزارت امور خارجه ترکیه را خوانده‌ام. قطعاً تمام مواضع من و همه نکاتی که بارها و بارها در این سال‌ها درباره تبعات مخرب سدسازی ترکیه از زبان من و دیگر نمایندگان و رسانه‌ها مطرح شده کاملاً دقیق، کارشناسی و علمی است. پس اگر می‌گویم ترکیه با این اقدامات محیط زیست منطقه را نابود کرده است، تنها ادعای من نیست، بلکه علاوه بر رسانه‌ها و کارشناسان داخلی حتی نهادها و مراجع ذی‌صلاح بین‌المللی هم به آن ادعان دارند. اگر تاکید دارم ترکیه به دنبال استفاده سیاسی و بهره‌برداری از حقایه همسایگانش در جهت منافع خود است، واقعیتی است که بعینه مشاهده می‌شود؛ بنابراین آن چیزی که غیرعلمی، غیرکارشناسی و سوگیرانه است، به مواضع دستگاه سیاست خارجی ترکیه بازمی‌گردد. چون من سابقه سه دوره نمایندگی مجلس را دارم و سال‌ها در کمیسیون تخصصی خود یعنی کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی حضور دارم. پس با اشرف، آگاهی و استدلال علمی دست به موضع‌گیری می‌زنم، مطالبی را مطرح می‌کنم و حتی محمدجواد ظریف و حسین امیرعبداللهیان را به صحن مجلس می‌کشانم تا پاسخ‌گوی کم‌کاری و انفعال خود در برابر سدسازی ترکیه باشند. ما در مجلس میزان و نیز پراکندگی بارندگی‌ها و اندازه ورودی آب‌های مرزی به داخل کشور را با دقت بررسی کردیم. مضافاً آمار خروجی تکت‌ک رودخانه‌های بین‌المللی از ترکیه به سمت سوریه، عراق و ارمنستان با جزئیات کاملش در ۲۰ سال اخیر در کمیسیون متبوع ما وجود دارد. نکته مهم‌تر اینجاست که ما این آمارها را بعد از افتتاح و آبگیری سدهای ترکیه مجدداً بررسی کردیم تا به‌واقع تأثیر مخرب این ابرپروژه‌های سدسازی ترکیه بر دادن حقایه به کشورهای همسایه به دقت تعیین شود. ضمن اینکه مراکز علمی، تحقیقاتی و دانشگاهی هم این آمارها را به دفعات تأیید کرده‌اند. پس هیچ جایی و هیچ روزنه‌ای برای زیر سؤال بردن مواضع من و دیگر دوستان درباره تأثیرات مخرب سدسازی‌های ترکیه بر محیط زیست منطقه و به‌خصوص ایران وجود ندارد. برای تکت‌ک جزلات و سخنانم به اندازه کافی و حتی بیشتر می‌توان دلیل، سند، آمار و استدلال علمی آورد.

♦ **از حوزه دیپلماسی و سیاست خارجی به حوزه داخلی هم ورود کنیم. متأسفانه ما شاهد اعتراضات تابستان سال گذشته در خوزستان و همچنین اعتراضات پاییز پارسال در استان اصفهان، یزد و کهگیلویه و بویراحمد درخصوص کم‌آبی بودیم. حال که به نظر می‌رسد بحران کم‌آبی برای سال جاری به‌مراتب شدیدتر از ۱۴۰۰ باشد تا چه اندازه می‌تواند امنیت ملی را تحت الشعاع قرار دهد، به‌ویژه که اعتراضات معیشتی هم می‌تواند کاتالیزوری برای این مهم باشد؟**

اگرچه شما به بُعد امنیتی ناشی از کم‌آبی و خشک‌سالی در ایران و برخی استان‌های کشور اشاره کردید، اما کم‌آبی و خشک‌سالی علاوه بر ابعاد امنیتی، تبعات اجتماعی، سیاسی، دیپلماتیک، فرهنگی، اقتصادی، معیشتی و به طریق اولی زیست‌محیطی نیز دارد. ضمن اینکه تمام این تبعات با همدیگر ارتباط هم دارند و درهم‌تنیده هستند که سینرژی آنها آثار زیان‌بار بیشتری برای کشور خواهد داشت. درست است که اگر خشک‌سالی در خوزستان، اصفهان و… روی دهد در اولین لایه مسائل زیست‌محیطی و معیشت مردم تحت‌الشعاع قرار می‌گیرد، اما به دنبال آن قطعاً مسائل اجتماعی، فرهنگی، تضادها و نهایتاً اعتراضات و مسائل امنیتی را هم با خود به دنبال دارد. پس زمانی که در پاسخ به سؤال قبلی شما عنوان می‌کنم که بخشی از اهداف ترکیه در سدسازی و قطع حقایه همسایگان به منافع و مطامع سیاسی این کشور بازمی‌گردد، به همین دلیل است؛ چون اقدامات ترکیه در سدسازی و قطعه قایی همسایگان یک تصمیم چندوجهی است؛ یعنی علاوه بر تخریب محیط زیست منطقه و تأمین منافع ترکیه، آثار و عواقب اجتماعی و امنیتی در داخل آن کشورها به‌دنبال خواهد داشت؛ بنابراین ترکیه نیت‌نگاهی به ایجاد و تشدید مشکلات اجتماعی و امنیتی در برخی همسایگان خود دارد.